

El mercat laboral de les Illes Balears amb dades de l'Agència Tributària (II)

PRESTACIÓ PER DESOCUPACIÓ A LA BAIXA

Amb el número 64 de TEMES SOCIOECONÒMICS GADESOS presentam el segon de la sèrie dedicada a explorar la situació del mercat laboral de les Illes Balears a partir de la informació que proporciona l'Agència Tributària. Aquesta segona entrega la dedicam a analitzar l'evolució en el període 2009-2014 (d'ençà que es començaren a notar els efectes de la crisi, fins a la darrera dada disponible) de la situació de la població aturada amb alguna prestació per desocupació.

Com ja explicarem en el número 61 d'aquesta publicació, l' "ESTADÍSTICA MERCAT DE TREBALL I PENSIONS EN LES FONTS TRIBUTÀRIES" que es publica una vegada a l'any (la corresponent a l'any fiscal de 2014, que es va fer pública el 17 de novembre de 2015, és una recerca de caràcter censal basada en la Relació de Perceptors de Salari, Pensions i Prestacions per Desocupació que presenten els ocupadors mitjançant la Declaració Anual de Retencions i Ingressos a Compte sobre Rendiments del Treball (Model 190). Per tant, és una informació força important, i complementària, per a qualsevol diagnòsi seriosa i acurada del mercat de treball. Malauradament, la informació de l'Agència Tributària sobre aspectes claus del mercat laboral no és massa emprada per la majoria dels analistes sociolaborals, ni molt coneguda per l'opinió pública. Als efectes de possibilitar una aproximació a la metodologia aconsellam consultar les explicacions de la mateixa Agència Tributària¹.

¹ Es poden consultar aquí:

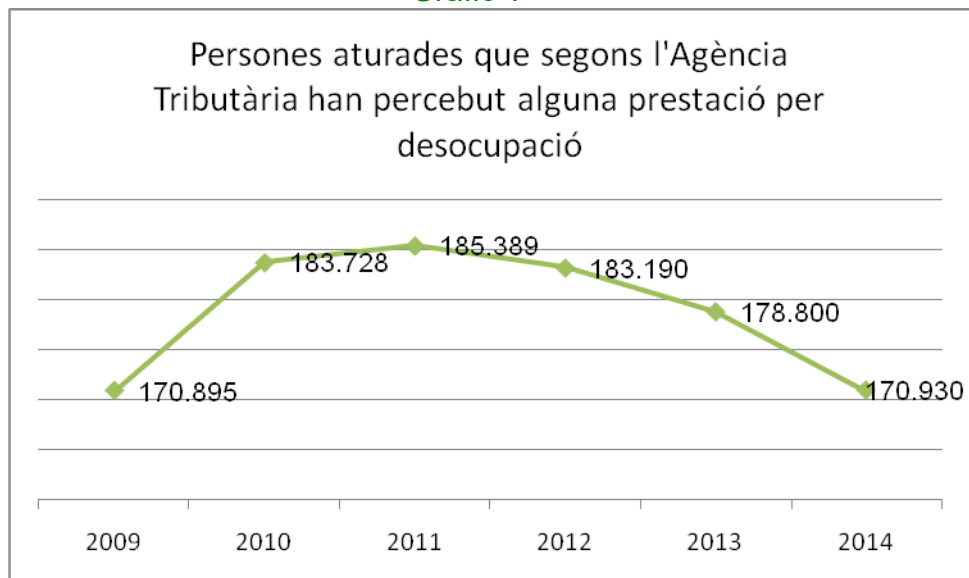
http://www.agenciatributaria.es/AEAT/Contenidos_Comunes/La_Agencia_Tributaria/Estadisticas/Publicaciones/sites/mercado/2013/docf2d76c09204d338f175f99896eb75a8b048ad3c81.html

1. El nombre de persones aturades i amb prestacions per desocupació

El primer gràfic ens permet observar una tendència a l'alça del nombre de persones aturades amb alguna prestació per desocupació en els primers anys de crisi (2009-2010). Aquest són anys d'ajusts de plantilles relativament estables mitjançant Expedients de Regulació d'Ocupació (ERO) i, alhora, de finalització de contractes temporals d'una certa durada (singularment, els "d'obra" lligats a l'activitat del sector de la construcció i els del sector públic). En aquests anys, les persones perden l'ocupació amb períodes de cotització que els permeten gaudir del període màxim (48 mesos) de prestació contributiva per desocupació, i, una vegada finalitzada aquesta, accedir a la prestació de subsidi. Aquesta tendència canvia a partir de 2011, en intensificar-se les polítiques d'austeritat, la temporalització contractual i, singularment, les retallades en els subsidis per a les persones majors de 45 i 52 anys.

Per una altra banda, la informació de l'Agència Tributària relativa al nombre de persones aturades ens estaria indicant que, com no podia ser d'una altra manera, les dades d'atur de l'EPA són més realistes per analitzar el tarannà del mercat laboral que no les d'atur registrat.

Gràfic 1

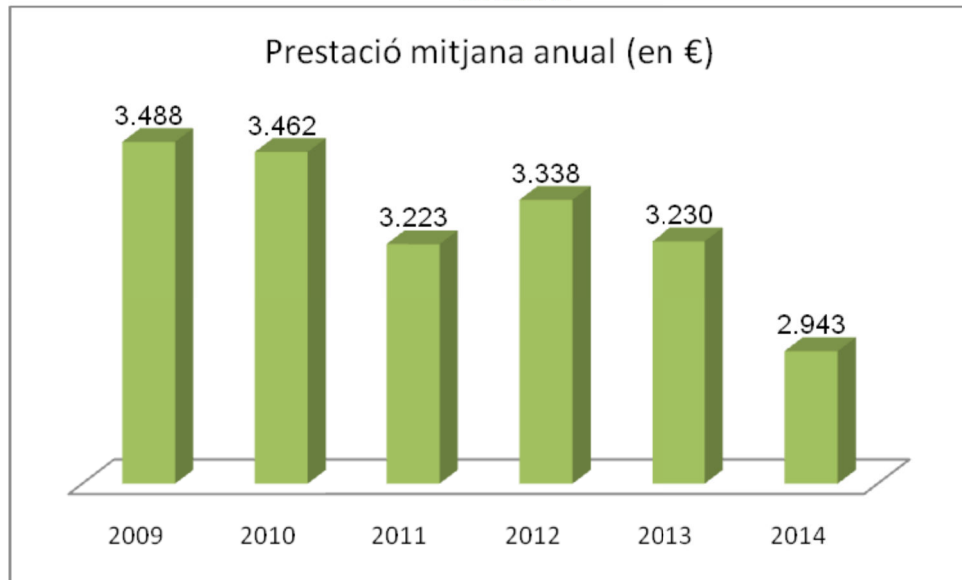

Font: Elaboració Fundació Gadeso a partir de dades de l'Agència Tributària

2. La quantia de la prestació per desocupació

En el gràfic 2 s'observa l'evolució a la baixa de la quantia mitjana de la prestació per desocupació. La principal conclusió és que en el període **2009-2014 les persones desocupades que cobren prestació han perdut un 15,6% de valor de les dites prestacions.**

Gràfic 2

Font: Elaboració Fundació Gadeso a partir de dades de l'Agència Tributària

Aquesta baixada del valor mitjà de la prestació illenca per desocupació té la següent explicació: Per una banda, cada pic hi ha menys gent que cobra prestacions contributives², i, alhora, ni hi ha més que només tenen la prestació de subsidi³. La temporalitat més gran i precarietat laboral es concreta en carreres laborals cada pic amb menys dies cotitzats, i la devaluació salarial provoca que es cotitzi per bases de menor valor.

² Per tenir dret a una prestació contributiva s'ha d'haver cotitzat com a mínim durant 12 mesos (360 dies) en els 6 anys anteriors a quedar-se en atur. La quantia d'aquesta prestació és: Durant els primers sis mesos l'import diari que es cobrarà serà el 70% de la base reguladora del treballador, i a partir del setè mes (dia 181), l'atur es redueix i solament es rep el 50% de la base. Si el percepció no té fills a càrrec seu la quantia de la prestació mai podrà ser inferior al 80% de l'Indicador Públic de Renda d'Efectes Múltiples (IPREM) mensual, ascendint al 107% del IPREM mensual si el percepció té almenys un fill a càrrec seu. La quantia màxima equival al 175%, 200%, o 225% del IPREM, si no té fills al seu càrrec o si té un o almenys dos, respectivament.

³ Tenen dret al subsidi de desocupació (per una duració en general de sis mesos, prorrogables per altres dos períodes de sis mesos més fins a totalitzar divuit) les persones que han esgotat la prestació per desocupació de nivell contributiu i manquen de rendes, de qualsevol naturalesa, superiors al 75% del Salari Mínim Interprofessional. La seva quantia és el 80% del IPREM.

3. Conclusions

Tot plegat palesa que, segons l' "Estadística mercat de treball i pensions en les fonts tributàries", en els darrers anys, s'ha deteriorat l'abast i la quantia d'una prestació regulada a l'article 41 de la Constitució Espanyola en els següents termes: *"Els poders públics mantindran un règim públic de Seguretat Social per a tots els ciutadans, que garanteixi l'assistència i prestacions socials suficients davant situacions de necessitat, especialment en cas de desocupació"*.

Aquesta menor cobertura i menor quantia de la prestació per desocupació és una de les principals causes de l' empobriment d'una part important de la població illenca, i una causa important del descens del grau de cohesió social i de l' augment de les desigualtats.